אלא שקבען בשעת נדר. הרי עלי להביא לחם זו במחבת: **אבל בשעת הפרשה.** בשעת נדר אמר הרי עלי מנחה סתם ובשעת הפרשה קבעה ואמר זו אביא לשם נדר במחבת [א]: **לא אמר כלום.** לא מיפסלה: **מאי טעמא כאשר נדרים.** כתיב כמו שאמרת בשעת נדר קייס דבריך ולא כאשר הפרשת בשעת הפרשה לא קבעה: **אמאי.** מתוייב לאתויי מן החטים: **נדר ופסחו עמו הוא.** עם הנדר אמר פתח שמתחרט בו דכיון דאמר מן [ב]השעורים אמרי' לחין בדעתו להביא כלום ולאדם יודע שאין מנחה מן השעורים: **תפוס לשון ראשון.** וכיון דאמר הרי עלי מנחה לחייבי במנחה הוגמת: **גרוגרות ודבילה.** לא שייכא בהו שיורות: **הרי זה נזיר.** מן היין דתפוס לשון ראשון: הדר ביה חזקיה משמעתא לעיל ב] ומודה בטעמא במתני' בגמור ג] לא הייתי יודע כו': בשעורין איכא למימר דטעי משום דיחיד מביא מנחת קנאות מן השעורים אבל בעדשים ליכא למימר דטעי לאכך פתחו עמו הוא דלא נתכוין להביא כלום: **כמאן אמרה לשמעתיה.** כלומר כמאן אוקמא למתניתין לעיל בבית הלל: **בעדשים לא טעי.** וליכא למימר אילו הייתי יודע דהא ודאי יודע שאין מנחה של עדשים ולאו למידי איכוין: **לדבריו דחזקיה.** דאוקמא מעיקרא בבית שמאי קאמר ליה רבי יוחנן דאפילו מן העדשים תפוס לשון ראשון וליה לא סבירא ליה משום דר' יוחנן אוקי טעמא דמתני' משום דטעי דליכא למימר אילו הייתי יודע כו' אבל בעדשים לא טעי (פ) ד] דמעיקרא לאו למידי איכוין: **אם מאי טעמא הדרש כך.** לדידך איכא לתרוצי דלא מיבעיא קאמר לא מיבעיא עדשים דכיון דקי"ל תפוס לשון ראשון דחייב דכיון דלא טעו בהו אינשי איכא למימר מעיקרא כי אמר ה] למנחה גמורה איכוין ובעא למיהדר ביה וסבר אימא מידי דלא חזי להקרבה ונקטו עדשים הלכך חייב דלא מצי מהדר ביה אבל שעורים דאיכא למימר כיון דטעו בהו אינשי אימא מעיקרא לאו למנחה איכוין אלא למנחת שעורים ממש כדפרים וכיון דאין מנחה בלא שעורים ליפטר דודאי מצי אמר אילו הייתי יודע דסופי להביא חטים לא הייתי נודר כל עיקר קמשמע לן: לא

לא יתחיל למנות ומיהו אין מזה ראיה דאיצטריך ליה לאשמועינן אע"פ שעבר ושתה יין בימי נזירותו אפילו הכי עולין לימי המנין כדמוכח התם בגמ' וא"ת מאחר דמפרשי טעמא דב"ש משום דאין מדליק אדם נר אחר מנר חבירו אם כן קשה אמאי איצטריך למימר טעמא דב"ה משום דסברי כרבי שמעון לימא דקסברי אדם מוליא דבריו לבטלה ועוד קשה אטו רבנן דר"ש דאמרי יציא מן החטין מי סברי לה כב"ש דאמרי מן הגרוגרות הוי נזיר וכי תימא ב"ש תנו לה כדקאמר חזקיה ב"ש היא אכתי קשה מר' יוסי בפ' מקום שנהגו (פסחים נג.) דאמרי' לא סבר לה כר"ש מי קאי רבי יוסי כב"ש וי"ל דרוקא לייחד דברי ב"ה כחולי עלמא אפי' כמאן דאמר אין אדם מוליא דבריו לבטלה והא דקאמר סברי לה כרבי שמעון לאו משום דפליג ארבנן דר' שמעון לענין מנחה אלא כלומר גבי נזיר הוי מסקי טעמייהו כר' שמעון גבי מנחות ומיהו רבנן גופייהו מודו גבי גרוגרות דלא הוי נזיר דדוקא גבי מנחה יציא מן החטין משום דשעורין שייכי גבי מנחה כדאשכחן מנחת העומר ומנחת קנאות דבאות שעורין ולמנחה מעלית איכוין אבל גרוגרות לא שייכי לנזירות ומעיקרא כי אמר הריני נזיר לא היה בדעתו לנזירות כלל ולחזקיה דמדמי מנחה ונזירות אהדדי הויא דמקום שנהגו דרבי יוסי לא סבר לה כרבי שמעון דפירקין קאמר אלא אההוא דלקמן בפרק הרי עלי עשרון (דף קט.) דתנן הרי עלי עולה שאקריבנה בבית חוניו יצא רבי שמעון אומר אין זו עולה דטעמא משום דלא התנדב כדרך המתנדבים והיא דחודום איש רומי דפרק מקום שנהגו (שם דף נג.) דמיא לה אבל גבי מנחה מן השעורים מודה דפטור כרבי שמעון דהיינו טעמא משום דגבי עולה כי אמר הרי עלי עולה שייך בקדושתה וכי אמר אחר כך להקריב בבית חוניו מכל מקום קדושה היא וכיון דחל עליה הקדש תו לא פקע אבל מנחה מן השעורים לא קיבל עליו מנחה מן החטין ומודה רבי יוסי דפטור: **הריני** נזיר מן הגרוגרות. בתוספתא (רפ"ב דזירות) תניא ד) [כיצוייר] כיצוייר בית שמאי אומרים נזיר ובית הלל אומרים אינו נזיר ואינו כיצוייר האומר הריני נזיר מן הגרוגרות ומן הדבילה ותימה מה שייכא הכא ורבינו תם פירש דבירושלמי מפרש דקרו אינשי לגרוגרות תירוש פי' כשטולגין אומו אומר כך היה בלבי לשון רבינו תם:

לא

מסורת הש"ס

א) [מזיר ט:], ב) [פסחים נג: מזיר ט: ערכין כ.], ג) [לעיל פז.:], ד) מזיר ט. [לעיל פז.:], ה) גי' ל"ק ומסתבא, ו) ל"ל השעורים אין בדעתו כו'. ל"ק, ז) ל"ל עלי קרבן. ל"ק, ח) ל"ל אבל לא ל"ק. ל"ק, ט) ל"ל נמי לא הוי. ל"ק, י) ל"ל טעמא דב"ש כר"ש. ל"ק, כ) ל"ל נמי בהכי כו'. ל"ק, ל) [פסחים דף נג.:], מ) ל"ק מ"ז, נ) גי' ל"ק, ס) ל"ל דלא מיתא דלא יתחיל למנות עד שידע שהוא מזיר ומיהו כו'. ל"ק, ע) גי' ל"ק.

תורה אור השלם

1. מוֹצָא שְׂפָתֶיךָ תִּשְׁמֹר וְעָשִׂיתָ כַּאֲשֶׁר נָדַרְתָּ לְיְיָ אֱלֹהֶיךָ נְדָבָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ בְּפִיךָ: דברים כג כד

הגהות הב"ח

(פ) רש"י ד"ה לדבריו וכו' ומעיקרא לדה איכוין:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה (בעמוד הקודם) **הא** וכו' ולכך מצי למיהדר תב"ד. עיין לעיל דף פז ע"ב תוספות ד"ה תוהס:

מוסף רש"י

ר' שמעון פוטר. בתוספתא נזיר: בשעורין אינו נזיר. דתפוס לשון ראשון וכיון דאמר הרי עלי מנחה תפוס לשון ראשון ומנחה אינה באה מן השעורין נדבה, הלכך יציא מן החיטין, ודבי שמעון פוטר דאמר אף בגמר דבריו אדם נתפס ונדבק ודעתו לכל מה שמוציא בפיו ולמנחת שעורים נתכוין וסבור שאדם יכול להתנדב ולהביא כן, ולפיכך אין בדבריו כלום (פסחים נג:). הרינני נזיר מן הגרוגרות ומן הדבילה. ואין נזירות אלא מן היין ב"ש אומרים נזיר. דתפוס לשון ראשון וכיון דאמר הריני, אדם נזירות מיין משמע (לעיל פא: מכת"י) וכיון דאמר הריני נזיר אל עליה נזירות וכי הדר אמר מן הגרוגרות ומן הדבילה לא אמר כלום (נזיר ט.). ובית הלל אומרים אינו נזיר. דנדר ופתחו עמו הוא (לעיל שם) דכיון דאמר מן הגרוגרות לא שייך שום נזירות בגרוגרות ודבילה (נזיר שם).

שיטה מקובצת

א) תיבות לא אמר כלום נמחק: ב) דלעיל ומוקי דשעמא: ג) באומר אילו: ד) טעי ומעיקרא לא: ה) אמר מנחה למנחה:

עין משפט נר מצוה

יח א מיי' פי"ז מהלכו' מעשה הקרבנות הל' ג:
יט ב מיי' שם הל' ט:
כ ג מיי' פ"ש מהלכות מזירות הלכה י:
כא ד ה מיי' פי"ז מהלכות מעשה"ק הלכה ט:

רבינו גרשום

פסול ליכא: אמר אביי וכו' לא שנו כי אמר זו להביא במחבת דפסול אלא שקבען בשעת נדר כשנדר תחלה אמר זו אבל קבען בשעת הפרשה כגון שבשעת נדר אמר הרי עלי ובשעת הפרשה כשהפריש אמר זו להביא במחבת אם הביא במרחשת יצא דתשמור ועשית כאשר נדרת כתיב ולא כאשר פרשת: הרי עלי מנחה אע"ג דאמר מן השעורים נתחייב להביא מן החיטין דאין מביאין מן השעורין אלא עומר ומנחת קנאות וכן אם אמר קמח יביא סולת: אמאי יביא מן החיטין נדר ופתחו עמו כדפרש"י לעיל בפרק התודה: ב"ש אומרים נזיר. דקסברי אין שאלה לנזירות ואין שאלה להקדש: אפילו תימא בית הלל ואמאי יביא מן החיטין באומר אילו הייתי יודע שאין נדרין כך מן השעורין לא הייתי נודר כך אלא כך מן החיטין דלא היה דעתי אלא על מנחה ראויה: אבל אמר הרי עלי מנחה מן העדשים לא יביא מן החיטין. שהרי אמר בעולם: הדר ביה חזקיה מההיא דאמר דמשום תפוס לשון ראשון הוא אלא קסבר כבית הלל דמשום הכי יביא מן החיטין באומר אילו הייתי יודע ואי אמרת אי הכי אפי' כי אמר מן העדשים נמי יביא באומר אילו הייתי יודע ההיא לא מצית אמרת דבעדשין לא טעי אינש דמידע ידע דאין מנחה מן העדשין ופתחו עמו הוי. ומ"ט הדר ביה חזקיה מן טעם דתפוס [לשון ראשון]: בשעורין טעי. יכול למימר אילו הייתי יודע שהרי יש מנחה מן השעורין וההיא חובה ואיהו טעי וסבר דאפילו מנחת נדבה נמי מן השעורין ונתכוון לשום מנחה אבל בעדשים לא טעי דאין מנחה מעדשין: לדבריו דחזקיה קאמר אפילו מן העדשין: דלמא לא מבעי קאמר בית שמאי דתפיס [לשון ראשון] דלא מיבעיא (קאמר) כי אמר מן העדשים דאיכא למימר דלמא מיהדר הדר ביה שהרי ט) נתכוין לומר דבר שא"א ואפ"ה תפוס לשון ראשון דלא מצי הדר אלא אפ' כי אמר מן השעורים נמי דאיכא למימר מטעא הוא דטעי שכשנדר ודאי לשעורין נתכוין שהיה סבור שיש מנחת נדבה משעורין ולא נתכוון לחיטין כלל וכיון דלא אפשר משעורין סד"א ליפטר קמ"ל דאפ"ה אמרינן תפוס לשון ראשון דכי אמר מנחה אע"ג דאמר שעורים יביא חיטין ולא איצטריך

ט) נראה דל"ל שהרי כוונתו לא נתכוין בתחילה לומר דבר שא"א והלכך אמרינן דתפוס לשון ראשון וכו'.

הקדש [ס] ולכך מצי למיהדר תוך כדי דיבור וי"ל דלמ"ד אין פותחין בחרטה נקט טעמא דב"ה דסבר כר"ש וטעמא דב"ש נקט לשנויי אפי' למ"ד פותחין דלמ"ד אין פותחין לא הוי לריך לפרושי טעמא דב"ש משום דאין שאלה להקדש ועוד יש לפרש דניחא ליה לפרושי טעמא דבית הלל כר"ש משום דהיינו נמי טעמא דב"ש לר' יהודה דקתני סיפא אמר רבי יהודה אף כשאמרו ב"ש לא אמרו אלא באומר הרי הן עלי קרבן פירוש כשבדקנוהו אח"כ לאמלי נתכוון אמר להיות מן הגרוגרות ו) עלי נתכוונתי אז הוא נדור מן הגרוגרות כאילו אמר גרוגרות ודבילה עלי קרבן ואין זה דבריס שבלב שלבו אינו משונה ממה שבפיו דהולאת פיו לא מקשה אינו מוציא [מ] אבל לרבנן כי אמר הכי הוי נזיר דהולאת פיו משמע להו לשון נזירות דמפרש להו בגמ' דגרוגרות ודבילה לא פתח נדרו הוא ונזיר הוי ולא נדור הוי אפי' נתכוון לומר קרבן עלי דהא לרבי מאיר [מ] לא הוי נדור לבית שמאי וכי פליגי ר' יהודה ותנא קמא אליבא דב"ש פליגי ולא לבית הלל ואשתא לבית שמאי כיון דאמרי אין שאלה להקדש אמאי לא הוי נזיר אלא סבירא ליה לרבי יהודה [נ] כרבי שמעון דלא נדר כדרך המתנדבין ולהכי אמר טעמא דבית הלל [ס] בהכי דהוי השתא חד טעמא לתרוייהו ומיהו קשה לפי' זה דשמעי' ליה לרבי יהודה בסוף פ"ב דזבחים (דף ג.) דאית ליה תפוס לשון ראשון ולקמן מפרש טעמא דר' שמעון משום דבשיטת ר' יוסי אמרה לתף בגמר דבריו אדם נתפס ומקום שנהגו [ע] נמי אמר ר"ש סבר לה כר' יוסי ואם תאמר דהשתא אמר לבית שמאי דאין שאלה בהקדש וכן מוכח בפ' ערבה המאורסה (נדרים דף עח.) ובפרק יש נוחלין (ב"ב דף קכ:) ואילו בפ' בית שמאי (מזיר דף לא:) תנן מי שנדר בנזיר ונשאל לחכם ואסרו מוצה משעה שנדר נשאל לחכם והתירו [מ] (מוצה משעה שנדר ואם) היתה לו בהמה [נ] [מופרשת] תצא ותרעה אמרו להם ב"ה לב"ש ואי אתם מודים [בזה] שהוא הקדש טעות שתצא ותרעה בעדר משמע שגם ב"ש מודים לב"ה דיכול חכם להתיר וי"ל דנשאל לחכם ואסרו לידע אם בלשון נזירות נדר או לא ולהכי נקט לשון שמאי דתפיס [לשון ראשון] דלא מיבעיא (קאמר) כי אמר מן העדשים דאיכא למימר דלמא מיהדר הדר ביה שהרי ט) נתכוין לומר דבר שא"א ואפ"ה תפוס לשון ראשון דלא מצי הדר אלא אפ' כי אמר מן השעורים נמי דאיכא למימר מטעא הוא דטעי שכשנדר ודאי לשעורין נתכוין שהיה סבור שיש מנחת נדבה משעורין ולא נתכוון לחיטין כלל וכיון דלא אפשר משעורין סד"א ליפטר קמ"ל דאפ"ה אמרינן תפוס לשון ראשון דכי אמר מנחה אע"ג דאמר שעורים יביא חיטין ולא איצטריך

אלא שקבען בשעת נדר [א]אבל בשעת הפרשה לא [1]כאשר נדרת ולא כאשר הפרשת איתמר נמי אמר רבי אחא בר חנינא אמר ר' אסי אמר רבי יוחנן לא שנו אלא שקבען בשעת נדר אבל בשעת הפרשה לא כאשר נדרת ולא כאשר הפרשת: **מתני'** [ב]האומר הרי עלי מנחה מן השעורים יביא מן החטים קמח יביא סולת בלא שמן ובלא לבונה יביא שמן ולבונה חצי עשרון יביא עשרון שלם עשרון ומחצה יביא שנים [ג]רבי שמעון פוטר [ד]שלא התנדב כדרך המתנדבין: **גמ'** [ה]אמאי נדר ופתחו עמו הוא אמר חזקיה הא מני בית שמאי היא דאמרי תפוס לשון ראשון דתנן [ו]הריני נזיר מן הגרוגרות ומן הדבילה ב"ש אומרים נזיר ובית הלל אומרים [ז]אינו נזיר ר' יוחנן אמר אפי' תימא בית הלל [ח]באומר אילו הייתי יודע שאין נודרין כך לא הייתי נודר כך אלא כך אמר חזקיה לא שנו אלא דאמר מנחה מן השעורים אבל אמר מנחה מן העדשים לא מכדי חזקיה כמאן אמר לשמעתיה כבית שמאי ובית שמאי משום תפוס לשון ראשון הוא מה לי מן השעורין מה לי מן העדשים הדר ביה ומאי טעמא הדר ביה אמר רבא מתני' קשיתי' מאי איריא דתני מנחה מן השעורים ליתני מן העדשים אלא שמע מינה משום דטעי הוא [ט]בשעורים טעי בעדשים לא טעי ורבי יוחנן אמר אפילו מן העדשים מכדי ר' יוחנן כמאן אמרה לשמעתיה כבית הלל וב"ה משום דטעי הוא בשעורין טעי בעדשים לא טעי לדבריו דחזקיה קאמר ליה את מאי טעמא הדרת בך משום דלא קתני מן העדשים דלמא לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא מן העדשים דאיכא למימר מהדר הוא דהדר ביה ותפוס לשון ראשון אלא אפי' מן השעורין נמי דאיכא למימר מיטעא הוא דקא טעי אפי' הכי תפוס לשון ראשון אמר

לא יתחיל למנות ומיהו אין מזה ראיה דאיצטריך ליה לאשמועינן אע"פ שעבר ושתה יין בימי נזירותו אפילו הכי עולין לימי המנין כדמוכח התם בגמ' וא"ת מאחר דמפרשי טעמא דב"ש משום דאין מדליק אדם נר אחר מנר חבירו אם כן קשה אמאי איצטריך למימר טעמא דב"ה משום דסברי כרבי שמעון לימא דקסברי אדם מוליא דבריו לבטלה ועוד קשה אטו רבנן דר"ש דאמרי יציא מן החטין מי סברי לה כב"ש דאמרי מן הגרוגרות הוי נזיר וכי תימא ב"ש תנו לה כדקאמר חזקיה ב"ש היא אכתי קשה מר' יוסי בפ' מקום שנהגו (פסחים נג.) דאמרי' לא סבר לה כר"ש מי קאי רבי יוסי כב"ש וי"ל דרוקא לייחד דברי ב"ה כחולי עלמא אפי' כמאן דאמר אין אדם מוליא דבריו לבטלה והא דקאמר סברי לה כרבי שמעון לאו משום דפליג ארבנן דר' שמעון לענין מנחה אלא כלומר גבי נזיר הוי מסקי טעמייהו כר' שמעון גבי מנחות ומיהו רבנן גופייהו מודו גבי גרוגרות דלא הוי נזיר דדוקא גבי מנחה יציא מן החטין משום דשעורין שייכי גבי מנחה כדאשכחן מנחת העומר ומנחת קנאות דבאות שעורין ולמנחה מעלית איכוין אבל גרוגרות לא שייכי לנזירות ומעיקרא כי אמר הריני נזיר לא היה בדעתו לנזירות כלל ולחזקיה דמדמי מנחה ונזירות אהדדי הויא דמקום שנהגו דרבי יוסי לא סבר לה כרבי שמעון דפירקין קאמר אלא אההוא דלקמן בפרק הרי עלי עשרון (דף קט.) דתנן הרי עלי עולה שאקריבנה בבית חוניו יצא רבי שמעון אומר אין זו עולה דטעמא משום דלא התנדב כדרך המתנדבים והיא דחודום איש רומי דפרק מקום שנהגו (שם דף נג.) דמיא לה אבל גבי מנחה מן השעורים מודה דפטור כרבי שמעון דהיינו טעמא משום דגבי עולה כי אמר הרי עלי עולה שייך בקדושתה וכי אמר אחר כך להקריב בבית חוניו מכל מקום קדושה היא וכיון דחל עליה הקדש תו לא פקע אבל מנחה מן השעורים לא קיבל עליו מנחה מן החטין ומודה רבי יוסי דפטור: **הריני** נזיר מן הגרוגרות. בתוספתא (רפ"ב דזירות) תניא ט) [כיצוייר] כיצוייר בית שמאי אומרים נזיר ובית הלל אומרים אינו נזיר ואינו כיצוייר האומר הריני נזיר מן הגרוגרות ומן הדבילה ותימה מה שייכא הכא ורבינו תם פירש דבירושלמי מפרש דקרו אינשי לגרוגרות תירוש פי' כשטולגין אומו אומר כך היה בלבי לשון רבינו תם:

לא

לא שנו אלא דאמר מנחה אבל לא אמר מנחה לא. ולית דגרסי אבל אמר מנחת פירוש משום דמנחת דבוק לשעורין ולא שייך כלל גבי גלח שמן ולבונה. **מאי** לאו דלא אמר מנחה. וכגון דאמר אילו הייתי יודע שאין נודרין כך כו': **אי** הכי אימא סיפא עשרון ומחצה כו'. דשלמא אי לא אמר מנחה מייתי תרי בתומר אילו הייתי יודע גלח כיון דאמר מנחת עשרון ומחצה אמאי מביא תרי הא אמרת דהיכא דלא אמר מנחה אין כלום ואם כן משום אותו חצי עשרון לא ליתי כלום: **אי** הכי רבי שמעון פוטר כו'. כיון דתפוס לשון ראשון ואיהו אמר מנחה הרי התנדב כדרך המתנדבים כך פירש בקונטרס וקשה הא אוקימנא לעיל רבנן כבית שמאי דתפוס לשון ראשון אם כן ר' שמעון דקאי כבית הלל ליתי דתפוס לשון ראשון וי"ל הא אסיקנא לעיל דמזקיק הדר ביה ועוד יש לפרש דקאי אהא דאמרן לא ליהיכא דאמר הרי עלי מנחה אי עשרון ועשרון דבשלמא אי אמר עשרון וחצי עשרון אין זה כדרך המתנדבין אבל חצי עשרון ועשרון משמע תרי מילי ולכל הפחות עשרון דקאמר בסוף ליתי ומשני דסבר כר' יוסי דאמר [אף] בגמר דבריו אדם מתפיס בתמורת עולה תמורת שלמים דמשוינן לה חדא דיבורא א"ג דמשמע תרי דיבורי מדקאמר תמורת עולה תמורת שלמים ולא קאמר תמורת עולה ושלמים ולא חשבינן ליה כגמלך ה"ג אע"ג דמשמע תרי דיבורי משום דאמר חצי עשרון בריאה מכל מקום חשבינן ליה חד דיבורא: **והא** תנן לא בלל בשר. פירשתי בהקומץ רבה (לעיל יח: ד"ה כי): **מעשה** בפרדה אחת של בית רבי. אידי דאיירי בר' יהודה דאם המדבריס על ידי קיסר כדאיתא בפ' במה מדליקין (שבת דף לג:) מייתי הא עובדא דרבי יהודה מוריינא דבי נשיאה דשמא מינהו קיסר לאם על בית נשיא ובקונטו' פירש משום דאיירי בשעורין: מוריינא

מביאין ביום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת ששים ואחד דיו ליחיד שיפחות מן הציבור אחד א"ל ר"ש והלא אלו פרים ואילים ואלו כבשים אלו בלילתן עבה ואלו בלילתן רכה אלו בלילתן שחרית ואלו בלילתן בין הערבים ואין נבללין מזה על זה [ז] אמרו לו אמור אתה אמר [ח] להם הרי הוא אומר [ט] וכל מנחה בלולה בשמן וחרבה כבר אמרה תורה הבא מנחה שיכולה להיבלל א"ל בששים נבללין בששים ואחד אין נבללין אמר לו [י] כל מדת חכמים כן הוא בארבעים סאה הוא טובל בארבעים סאה חסר קרטוב אינו יכול לטבול [יא] כביצה מטמא טומאת אוכלין כביצה חסר שומשום אין מטמא טומאת אוכלין [יב] חשלשה על שלשה מטמא מדרס שלשה על שלשה חסר נימא אחת אינו מטמא מדרס וכי אין נבללין מאי הוי והא תנן [יג] אם לא בלל כשר [יד] אמר רבי זירא [טו] כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת [טז] בו וכל שאינו ראוי לבילה בילה מעכבת בו אמר רבי ביבי אמר רבי יהושע בן לוי מעשה בפרדה [יז] אחת של בית רבי שמתה ושיערו חכמים את דמה ברביעית מתיב רבי יצחק בר ביסנא [יח] העיד רבי יהושע ורבי יהושע בן בתירא [יט] על דם נבילות שהוא טהור ואמר רבי יהושע בן בתירא מעשה והיו [יא] נוחרין ערודיאות לאריות באיסטריא של מלך והיו עולי רגלים שוקעין עד רכובותיהן בדם ולא אמרו להם דבר אישתיק אמר ליה ר' זריקא מאי טעמא לא קא מהדר מר אמר ליה היכי אהדר ליה דאמר רבי חנין [כ] והיו חייך תלואים לך מנגד זה הלוקח תבואה משנה לשנה ופחדת לילה ויומם זה הלוקח תבואה מערב שבת לערב שבת ואל תאמן בחייך זה הסומך על הפלטר

ההוא

אמר זעירי לא שנו [א] אלא דאמר מנחה אבל לא אמר מנחה לא יתיב רב נחמן וקאמר לה להא שמעתא איתיביה רבא לרב נחמן קמח יביא סולת [ב] לאו דלא אמר מנחה לא דאמר מנחה בלא שמן ולבונה יביא שמן ולבונה מאי לאו דלא אמר מנחה לא דאמר מנחה חצי עשרון יביא עשרון שלם מאי לאו דלא אמר מנחה לא דאמר מנחה אי הכי אימא סיפא עשרון ומחצה יביא שנים כיון דאמר מנחה איחייב ליה בעשרון כי אמר חצי עשרון לא כלום קאמר [ג] הוא לא צריכא [ד] דאמר הרי עלי מנחה חצי עשרון ועשרון דכיון דאמר מנחה איחייב ליה בעשרון כי אמר חצי עשרון ולא כלום קאמר כי הדר אמר עשרון מייתי עשרון אחרינא אי הכי רבי שמעון פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבין אמאי אמר רבא ר' שמעון [ה] בשיטת ר' יוסי אמרה דאמר [אף] בגמר דבריו אדם מתפיס: **מתני'** [ו] מתנדב אדם מנחה של ששים עשרון ומביא בכלי אחד [ז] (אם אמר הרי עלי ששים עשרון מביא בכלי אחד) [ח] אם אמר הרי עלי ס"א מביא ששים בכלי אחד ואחד בכלי אחד שכן [ט] [י] הציבור מביא ביום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת ששים ואחד דיו ליחיד שהוא פחות מן הציבור אחד אמר ר"ש והלא אלו לפרים ואלו לכבשים [כ] ואינם נבללים זה עם זה אלא עד ששים יכולין ליבלל אמרו לו ששים [כא] נבללין וששים ואחד אין נבללין אמר להם כל מדות חכמים כן [כב] בארבעים סאה הוא טובל ובארבעים סאה חסר קרטוב אינו יכול לטבול בהן: **גמ'** שאיל שאילה למעלה מרבי יהודה בר אילעאי מנין לאומר הרי עלי ששים ואחד מביא ששים בכלי אחד ואחד [כג] בכלי אחד פתח רבי יהודה בר אילעאי [כד] ראש המדברים בכל מקום ואמר שכן מצינו ציבור שעשרון מנחה לא אמר מנחה לא אלא [כה] דתפוס לשון ראשון אלא דאמר מנחה מן השעורים דאיכא למימר כיון דאמר מנחה למנחה גמורה קמכוין אבל אמר מנחת שעורים מנחה אשעורים קאי ופטור דליכא למימר תפוס לשון ראשון. ג"א אבל לא אמר מנחה לא אלא [כו] הרי עלי שעורים פטור דודאי לשעורים איכוין: **מאי** לאו דלא אמר מנחה. אלא הרי עלי קמח אפי' הכי חייב דאין אדם מוציא דברי לבטלה: **כי אמר חצי עשרון לא אמר כלום. ולייתי חד עשרון ותו לא: אי הכי רבי שמעון פוטר כו'.** כיון דתפוס לשון ראשון ואיהו אמר מנחה הרי התנדב כדרך המתנדבים [כז]: ה"ג **אף בגמר דבריו אדם נתפס.** דלא אזלינן בתר לשון ראשון לחודיה ולא בתר אחרון לחודיה אלא בתר כולהו וזה שאמר מנחה חצי עשרון ועשרון פירושי קמפרש מנחה של חצי עשרון ועשרון והייט אלא כדרך המתנדבים [כח] ובשיטת רבי יוסי אמרו: **מתני'** ה"ג **שכן מצינו שהציבור מביא וכו'.** לי"ג פרים ל"ע עשרוים אלפא עשרוים לפר ולי"ל כבשים י"ד עשרוים הרי נ"ג ולשני אילים ד' עשרוים הרי נ"ז ולשני תמידין שנים ולשני כבשי מוסף דשבת שנים הרי ס"ג: **אמר ליה ר' שמעון.** וכי אותן ס"ג עשרוים בכלי אחד היו: **והלא אלו לפרים ואלו לכבשים.** ואי מעבד להו מיפסלי שמנתא פרים בגילתא עבה שני לוגין לעשרון חצי הין לג' עשרוים ומנתא כבשים בגילתא רכה רביעית ההין לעשרון דהיינו אלפא עשרוים לוגין והן בולעות זו מזו ומנלאת זו חסירה וזו יתירה: **אלא.** מפני מה אין מביא יחיד ששים וא' עשרון בכלי אחד דעד ששים יכולין ליבלל בכלי אחד בלוג אחד [כט] ואליבא דרבי אליעזר בן יעקב נקט לה [ל] בפ' שתי מדות (לעיל פח.) [לא] אפי' מנחה של ששים עשרון אין לה [לב] אלא לוגה: [לג] **ששים ואחד אין נבללין.** בתמיה: **גמ' ראש המדברים בכל מקום.** קרי ליה הכי משום מעשה דמערה במסכת שבת (דף לג:): **כל הראוי לבילה.** כגון ששים עשרוים לחוש ליבלל מלוג: **אין בילה מעכבת** [לד] . דאפי' לא בלל כשר: **בילה מעכבת בו.** דבעינן שיהא ראוי ליבלל: **ושיערו חכמים את דמה.** שיצא ממנה: **ברביעים.** לידע אם יש בו רביעית יפרשו ממנה כנבילה. ואיידי דאייתי לעיל בשעורים כל מדת חכמים כך הם נקט נמי להאי דשיעורא דרבנן היא. [לה] רביעית דם יכול לקרוש ולעמוד על זית: **והיו נוחרין** [לו] **ערודיאות לאריות.** ערודי היער היו נוחרין לנורך האריות: **הלוקח תבואה משנה לשנה.** שאין לו קרקע לזרוע והיינו חיין תלואים שאינו יודע אם יהיו לו מעות לשנה הבאה: **הפלטר.** נתחום:

והוא

ששים ואחד מביא ששים בכלי אחד ואחד בכלי אחד, ומפרשינן טעמא דגמ' משום דששים נבללין ביחד יפה בלוג שמן אבל ששים ואחד אי אפשר להבלל, ופרכינן וכי לא בלל כשר, ומשני ש"ל דאיירי בגילה כגון ששים עשרון אם לא בלל כשר אבל ששים ואחד שאין לאותו בגילה בילה מעכבת בו, כלומר מה שאי אפשר להבלל מעכבת בו דכיון דמתיב ויקח עליה שמן ויהי לבלול דמתיב בגילה ש"מ שהוא הקב"ה להביא מנחה שיכול לקרוש בהן מלוגה בגילה וכשהוא מביא ששים ואחד מנחה הוי לא כמביא מנחה מן הקטנויות דאינה כלוס, שכל דבר שאינו הקב"ה להביא יש עיכוב בעיקר הנאתו להביא באותו ענין שהוא הקב"ה ולא בענין אחר, אבל מלות האמורות באותה מלוה כגון תנופה הקרבן בגילה בממנה, יש שמעכבין אם גילה הכתוב לשנות עליו ולעכבו ויש שאין מעכבין וכו' (רשב"ם ב"ב פא:).

עין משפט נר מצוה

כב א ב מיי' פי"ז מהל' מעה"ק הלכה י:
כג ג ד מיי' שם הל' ו ז:
כד ה מיי' פי"א מהלכות תמידין ומוספין הל' יד:
כה ו מיי' פ"ד מהלכות מקואות הלכה ה טור ש"ע י"ד סימן רל סעיף ה:
כו ז מיי' פ"ד מהל' מעה"ק מומחות הלכה ה:
כז ח מיי' פכ"ג מהלכות כלים הל' ה:
כח ט מיי' פי"ג מהל' מעה"ק הלכה יא:
כט י מיי' פי"ז שם הלכה ו: ל כ מיי' פי"ה מהלכות שאר אבות הטומאות הלכה ד:

רבינו גרשום

למיהדר ביה: לא שנו דאמר יביא מן החיטין אלא דאמר מנחה אבל לא אמר מנחה לא: לישנא אחרינא אבל אמר מנחת שעורים גליא דעתיה דלשעורים נתכוין: כי אמר חצי עשרון לא כלום אמר דהא אמר מנחת עשרון ואמאי מביא שנים: אי הכי כדקאמרת דאמר מנחה אמאי ר' שמעון פוטר בכולן: בשיטת ר' יוסי אמרה: ביו"ש הראשון של חג שחל להיות בשבת ששים ואחד עשרונות כיצד לי"ג פרים ל"ט לשני אלים ד' לי"ד כבשים י"ד וב' לב' תמידין וב' לב' כבשים [של מוסף שבת] הרי ס"א: ואין נבללין מזה על זה היינו זה עם זה דהללו בלילתן רכה והללו בלילתן עבה: אלא היינו טעמא דעד ס' יכולין לבלול בלוג אחד טפי לא: אמרו לו בס' נבללין בס"א אין נבללין בתמיהא: קורטוב שמיני שבשמינית הלוג (לפני ב): [ר' זירא] אמר כל הראוי לבילה שיכול לבלול בלוג אע"ג שלא בלל אין בילה מתעכב בו וכשר וכל שאינו ראוי לבילה כגון ס"א או יותר בילה מעכבת בו שהרי אינו ראוי ליבלל ופסול: ושיערו חכמים את דמה שלא היה בו פחות מרביעית דליטמא משום נבלות הואיל ולכשיקדש לא יהא פחות מכזית ואגב דאייריי בשיעורין נקט האי: עדיראות עדרים של בהמות: והיו עולי רגלים וכהנים אוכלי תרומה:

שיטה מקובצת

א) סולת מאי לאו: ב) קאמר ל"צ: ג) תיבות אם אמר כו' עד בכלי אחד נמחק: ד) שכן מצינו שהצבור: ה) לכבשים ואינו: ו) ואחד שבביא: ז) זה אמר לו: ח) אמר לו: ט) בו עי' תוס' (יבמות דף קד): י) תיבת אחת נמחק: יא) נוחרין ערודיאות ס"א עדיראות עדרים של בהמה והיו עולי רגלים וכהנים אוכלי תרומה. הרגמ"ה: יב) אלא אמר הרי עלי מן השעורים: יג) המתנדבים הס"ד ומה"ד בשיטת רבי יוסי אמרה דאמר במסכת תמורה בפרק כיצד מערימין (דף כו ע"ב) ותיבת ה"ג נמחק: יד) לה דאמר: טו) לה להיות: טז) רששים: יז) מעבכת בו: יח) היא דרביעית: יט) נוחרין מבשר:

תורה אור השלם

1. וְכָל מִנְחָה בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן וְחֲרֵבָה לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תִּהְיֶה אִישׁ כְּאָחִיו:
ויקרא ז י
2. וְהָיוּ חַיֶּיךָ תֹּלִאִים לְךָ מִנֶּגֶד וָפָחַדְתָּ לַיְלָה וְיוֹמָם וְלֹא תַאֲמִין בְּחַיֶּיךָ:
דברים כח סו

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ס"ג אף וכו' המתנדבים ולא גרסי' בשיטת ר' יוסי אמרו: (ב) ד"ה אלא מפני וכו' כפרק שתי מדות דאמר אפילו:

מוסף רש"י

ר' שמעון בשיטת ר'. ר' שמעון דסבר כאומר מן השעורים ולא מייניה משום תפוס לשון ראשון, בשבת רבי יוסי אמרה דאמר במסכת תמורה (דף כה:) אף בגמר דבריו אדם נדבק ונתפס לומר תופס הוא את גמר דבריו, דתנן הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים הרי זו תמורת עולה דבר ר"מ דאמר תפוס לשון ראשון, רבי יוסי אומר אם לכן נתכוין אמלה הוחיל ולא הוה אפשר ליה להוציא שני שמות כאחד ועל כרחו הוצרך זה אחר זה דבריו קיימין ומרגיש עד שתתאחד ותמנה ויבא בדמי מליה עולה ובדמי מליה שלמים (פסחים נג:). **ששים.** עשרוים שבלילן בלוג אחד ששים ואחד אין נבללין. בלוג אחד, אלבך לא יבא ס"א עשרוים בכלי אחד לפי שאין רשאי לתת שם שני לוגין וכראמ"ר דאמר בפרק שתי מדות (דף פח.) אפילו בתנמה של ששים עשרון אין לה אלא לוגה, ולי נראה דאפילו לרבנן דאמרי ששים לוג קיים להו דאין נבללין יפה בכלי אחד (לעיל יח:). **ראש המדברים.** במלות המלך שלוה עליו לדבר תמלה בכל מקום כדלקמן (שבת לג:). **כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו.** דבעינן שיהא ראוי ליבלל: **ושיערו חכמים את דמה.** מלה קטנה מאוד אחד מאד בשמעית בלוג בביצה. ויקיים להו לרבנן שאין בית הבליעה מחזיק לא פחות ולא יותר מביצת הרבעלוגת, וכתיב בטומאת אוכלין (ויקרא יא) מכל האוכל אשר יאכל, אוכל הנאכל בבת אחת שלשה על שלשה טמא מדרס. שיעור חכמים שכשעור הזה ראוי לשיבה (ראש השנה יג). שלשה על שלשה. עיפתים (שם). **כל הראוי לבילה.** במנחות בפרק המנחות תנן מתנדב אדם מנחה של ששים עשרון ומביא בכלי אחד, ואם אמר הרי עלי

ו) [פסחים נג:], ז) לעיל יח:, ח) [בכרות סב: שבת לג:], ט) [מנחות קד. ר"ה יב., י) ב"ג פא: חולין פב: קדושין כה. יומא קד: נדה סו: לעיל יח: מכות יח: נדרים עב., יא) עדיות [פ"ח מ"ט] [לא מכר סס ר' יהושע וכ' אמי"ש להכא ב"ש מעשה והיו וכו' ליתא במשנה דעדיות], יב) [ולעיל יח: פירש"י לאפי' לרבנן דאמרי ס' לוגים נמי קיים להו דלאין נבללים יפה וי"ע ועיין בתוי"ט], יג) [לעיל יח:], יד) [בכרות לג:], טו) [לעיל יח:], טז) [לעיל יח:], יז) [לעיל יח:], יח) [לעיל יח:], יט) [לעיל יח:], כ) [לעיל יח:], כא) [לעיל יח:], כב) [לעיל יח:], כג) [לעיל יח:], כד) [לעיל יח:], כה) [לעיל יח:], כו) [לעיל יח:], כז) [לעיל יח:], כח) [לעיל יח:], כט) [לעיל יח:], ל) [לעיל יח:], לא) [לעיל יח:], לב) [לעיל יח:], לג) [לעיל יח:], לד) [לעיל יח:], לה) [לעיל יח:], לו) [לעיל יח:]

וההוא גברא. (ו) אדידיה קאמר דהא אפלגוה סמכינא ואין דעמי מיומך להשיב לו: **מאי הוי עלה.** דהאי שיעורא: **רבי יהודה בר אילעאי מוריינא דבי נשיאה הוה.** ב] והיה להם לבית רבי מורה הוראות ועל פיו היו עושין כל דבריהם והוא לוה להם לשערה: **כשמעתא דידיה.** דאמר בית הלל מעומאין בדם נגעים: **ששה דברים.** במסכת עדיות קא חשיב להו: **על כוס.** ושיעור טומאת נגילה בכוס: **מתני' אין מפגדבין לוג.** יין לנסכו שלא מצינו מנחת נסכים של לוג ולא שנים ולא חמשה אבל מתנדבין שלשה לחזו לכבש וארבעה לאיל דהיא שלישית ההין ושאה לחזו לפר ומשאה ומעלה דשבע חזו ג' מייהו לכבש וד' לאיל ושמנה חזו לשני אילים תשעה חזו לפר וכבש עשרה חזו לפר ואיל י"א חזו לשני אילים וכבש ועכ"ל ולעולם: **גמ' יש קבע לנסכים.** ג] אמר הרי עלי כך וכך לוגין ד] מי הוי קבע דאין יכול להקריבם אלא הכל ביחד דהוו קרבי בקרבן א' או אין קבע ויכול להקריבם[ה]ד)[מה]לחזובאפיי]נפשייהו: **היכי דמי.** למאי נפקא מינה: **ואידך הוי נדבה.** נדבת ציבור וימכר ויפלו דמיו לשופרות או יקרב הוא עצמו ויצטרף עם השני לוגין אחרים ויקרב לנסכי תמיד דהוו נמי לציבור: **ואי אמרת יש קבע עד דממלא לו.** ויבא לו השני כי היכי דליתחזי לפר אי קרבי דהא אין יכול להקריב ז] בפני עצמו: **שאה לנדבה.** גבי י"ג שופרות שהיו במקדש קאי די"ג שופרות הוו בשבעה מהם היו נותנין הון מעות דמפרש במסכת יומא (דף נה:) ובמסכת שקלים (פ"ו ה"ד) תקלין חדתין ועתיקין קיינן גוזלי עולה עיסים ולבונה וחסב לכפורות ושאה מהם היו לנדבה ליתן בהן מעות ההולכות ח] לנדבת צבור: **ואמרינן.** לקמן בפרק בתרא (דף קז:): **כנגד מי כנגד מופר חטאת.** ט] כנגד הפרים מעות לחטאת והוזלו הכבשים ונתותרו לו מעות: **ואחד למופר אשם.** אתה כנגד גזילות ומעילות: **ואחד למופר אשם נזיר.** דאותו מותר לא היה מעורב עם מותר אשם אתה אבל לכפר י חא להתירו ביין: **ואחד למופר אשם מצורע.** דלא דמו להיך שבא להתירו במתנה ואינך י] מפרש בפרק בתרא (לקמן קז:). וכל הנך מותרות אזלי לנדבת צבור כשהמזבח בטל לוקמין באותם מעות עולות הבאר לשם ועורות לכהנים דזהו מדרשו של יהוידע במסכת תמורה (דף סג:): **ואם איתא.** דהמביא אמאה לוגין יא] קרבי ארבע מהם ואחד יהא נדבה: **ליתקון לו שופר.** לחפיל בו הדמיים: **הנך.** מותרות לנדבת ציבור אזלי: **הנך.** נסכים למה להו **אפאר דמלגרפי דמר ודמר.** אם נדר ה' יקריב ד' ויביא לוג הנשאר שופר הוא לשון שהרי רוב קרבנות טעונין נסכים: וילטרף עם מותר נסכים אחרים עד שיהו ד' או ג': **אזרח.** נסכים כתיב כל האזרח יעשה ככה את אלה וקרא יתירא הוא דהא נעיל מייתי כתיבי כל דין נסכים מלמד שמתנדבין נסכים בלא קרבן וכמה שלשת לוגין דבליר מהכי לא חזי למידי: **יהיו.** אלי הנין יהיה לפר [נמדבר כח] משמע יא] ו) דמנחה דהוא אחריתי. ליתנא אחרינא בפרשת נסכים כתיב [שם טו] ככם כגר יהיה: **ככה.** עיכובא: **אילימא ארבעה ושאה.** פשיטא יב] מי צריך קראי לרבויי: **מאי שנא שלש.** דפשיטא לן דחזו לכבש כו': **אלא לאו.** מידי דלא חזו יג] ליה אתי לרבויי ולמשמע דמתנדבין יד] ויקריבו ארבעה והחמישי יהא מותר: **מה שנים לא חזו כלל.** דליכא למימר משיך חדא מייהו ומקריב לה: **הא כדאיתא.** טו] . שנים אין מתנדבין לגמרי חמשה לכתחילה הוא דלא שאין מפרישין תחילה למותרות אבל דיעבד מקריב ארבע וחמישי יהא מותר לנדבה: **הא אין קבע לנסכים.** וכמה דבעי משנים ולמעלה מייתי וכי מייתי חמשה מקריב ארבעה מייהו ואידך מותר טז] וכל מה דבעי מייתי ומאי דחזי מקריב ואידך מותר יח) לנדבה והכא ליכא למיבעי ולא מידי: **עד עשרה פשיטא לי.** דלוג ושנים וה' יט] לגמרי ט)[לא קרבין] עד דממלי להו שלש לכבש חזו וד' לאיל ו' לשני אילים ט' לפר וכבש י' לפר וכבש ואיל: **אחד עשר מיבעיא**

מורינא דבי נשיאה. של בית רבי ואפשר שהיה בימיו דאפי' לרבי מאיר דנפטר קודם רבי יהודה כדמוכח בפרק שני דקידושין (דף נג:) היה קיים עדיין בהלוה דרבי שמעון בר רבי כדמוכח בירושלמי דגילה דעבר קמי פתחא ושמע שהיו מטפחין ואמר מחללין את השבת ואף בימי רבי היה כדמשמע בפרק קמא דעירובין (דף יג:) דאמר רב הלי דמתדלדל מחבריא דחמיתה לרבי מאיר מאחוריה ויש גוסרין שם רבי משום עובדא דירושלמי: **הואיל ויבול לקרוש ולעמוד על בזית.** משמע דדם טומאת מחמת דחשיב כבשר ותימה דבמעילה יח] בפרק קדשי מזבח (דף יח.) אמר מנין לדם שרצים שהוא טמא שנאמר וזה לכם הטמא תיפוק לי דחשיב כבשר ויש לומר דאיטטריך קרא לרבויי דם גלוז דטומאת בכעדשה דס"ד עד שיהא בו כדי שיוכל לקרוש ולעמוד על כעדשה ולהכי תנן דם הארץ ובשרו מצטרפין דשיעורן שוה אבל דם נגילה ובשרה לא דאין שיעורן שוה וכן מוכח בירושלמי דאמר דם נגילה טמא י) והדתנן דם הארץ ובשרו מצטרפין ואין לנו כיוצא בו וא"ת ולמה לי קרא בפרק בהמה המקשה (חולין עב.) לרבינא דם מן המת הרי יכול לקרוש ולעמוד על כזית ויש לומר דשאני מת דהוה ממעטינא דם משום דגזעו מחליף כדדרשינן ברים בם הנדה (נדה נה.) מה עצם שנברא עמו ואין גזעו מחליף יצאו שיש שלא נברא עמו יצאו שער וצפורן שאע"פ שנברא עמו גזעו מחליף ופריך והרי בשר דגזעו מחליף וטומא ומשני מקומו נעשה לגלת ועוד קשה בפרק כל שעה (פסחים דף כב.) דלא משני אקושא דדם כשהותרה נגילה היא וחלבה וגידה ודמה הותרה כדמשני אקושא דחלב וגיד אמאע דלא חשיב כבשר לפיכך צריך לומר שיש שוס ריבוי דמרבינן ביה דם נגילות ונבחר דמרבה ביה מסתבר לאוקומי רבוא ברביעית שיכול לקרוש ולעמוד על כזית ג): **אין מתנדבין לוג שנים וחמשה.** תימה כי היכי דאמרי' (לעיל דף קג.) גבי מנחות דאם אמר חצי עשרון יביא עשרון שלם עשרון ומחצה יביא שנים הכא נמי נימא כי אמר לוג או שנים יביא שלשה שהם נסכי כבש וכי אמר חמשה יביא שאה שהם נסכי פר ושמא הכי נמי היכא דאמר הרי עלי אבל הכא מיירי בנדבה דיש לוג אחד או שנים לפניו ואמר הרי אלו לנסכים ובגמרא גבי יש קבע לנסכים פירש בקונטרס כגון דאמר הרי עלי כך וכך לוגין ו) למה: **ששה לנדבה.** בפרק בתרא (דף קז:) מייתי לה לקמן ופליגי אמוראי כנגד מי: **אמר אביי אם תמצא לומר בו'.** מספקא ליה לאמאי משום קושיא דרב אשי: **עד עשרה פשיטא לי אחד עשר מיבעיא לי.** ואם תאמר שבעה נמי תיבעי אי לשני מ) כלים איכוין עד דממלא להו לא קרבי או לאיל וכבש איכוין וי"ל דלא מיבעיא ליה אלא בתרי מחד מינא וחד מחד מינא אי אמר או לא אבל פשיטא דחד מחד מינא וחד מחד מינא אמרינן: מה

אחרינא אבל הני מותרות דנסכים שכיחי כדאמרינן לקמן מתנדב אדם נסכים בכל יום הואיל דשכיחי מותרות כגון דאייתי חמשה ופש להו חד ואי הוי תלת דאייתי כל חד חמשה ופרשו לכל חד חד וחזו הנך תלת לוגין לאצטרופי לנסכי כבש וקרבי בכל יום

הלכך לא תיקנו להו שופר דהא מצוי הנך מותרות למיקרביה ליה:

(עכ"ל הרגמ"ה):

ג) הוה מורה להם: ג) לנסכים או אמר: ד) לוגין לנסכים: ה) להקריבם מאי: ו) באפי נפשיה: ז) להקריב הארבעה בפני עצמו: ח) ההולכות לצורך נדבת: ט) חשאת באחד מהם היא נותנין מותר חשאת: י) ואינך שנים: יא) תיבת דמנחה נמחק: יב) פשיטא אמאי: יג) תיבת ליה ל"ש ונמחק: יד) דמתנדבין חמשה דיקריב הארבעה: טו) כדאיתא והא כדאיתא: טז) תיבות וכל מה דבעי כו' ואידך מותר נמחק: יז) לגמרי לא עד: יח) דבמעילה. עיין במס' שבת (דף עז ע"א):

ו) שבת עז. עדיות פ"ב מ"ל [בשבת שם איתא דתניא וכן נכון משום דדבריי ר"י ב"ר יהודה אף כשמואל וכו' לא מזכר במשנה דעדיות], ב) לקמן קז: [וש"נ], ג) לעיל עב., ד) ל"קק, ה) קרבין אדבע. ל"ק, ו) דמוסף הויה אחריתי כו' עי' בר"ש דף עא. ל"ק, ז) נ"א דמנחה הוא כו', ח) לנדבה וליכא למיבעי כו' לע"ב. ל"ק, ט) [רש"ק], י) והתנן דם הארץ בכאבו מעומאן ואין לנו כיוצא בו אין לנו כיוצא בו כשיעור טומאתו אבל דמו מעומא ואי"ת כו'. ל"ק, י) [וע"ע תוספות פסחים כב. ד"ה והרי], יא) ל"ל לנדבה, מ) ל"ל אלים,

תורה אור השלם

1. כָּל הָאֶזְרָח יַעֲשֶׂה כָּכָה אֵת אֵלֶּה לְהַקְרִיב אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ:

במדבר טו יג

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והכוה נגבא לאו מדידיה:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ואחד למותר אשם נזיר וכו' וזה לתתידו ביין. נלע"ד ד"ל חס להכשירו למזיות שהקה וכ"ה בכס"ר לקמן דף קח ע"ש:

רבינו גרשום

[וההוא גברא כו'.] כלומר לא ידע למהדר שטרוד מפני מחשבת מזונות: ר' יהודה מוריינא דבי נשיאה הוה שהוא היה מורה איסור והיתר לפני ר' ודקאמר שיעורו חכמים את דמיה ר' יהודה מוריינא הוה וכשמעתיה אורי לפני ר' דתניא ר' יהודה אומר וכו'. ור' יוסי בר יהודה מפרש (בריית') [מלתא] דאבוה: אין מתנדבין יין לוג שנים ולא חמשה. שלא מצינו נסכים של ב' לוגין ולא של ה': אבל מתנדב ג'. שכך ראוי לכבש: ור'. שכך צריך לאיל שיש בו ב' עשרונים: ושאה. שכך ראוי לפר שיש בו שלשה עשרונים: ומשאה ולמעלה. שכן ראוין ליחלק. כיצד אם נדר ד' ראוין לשני נסכים לכבש ואיל. ואם נדר ה' ראוי לשני אילים. ואם ו' ראוי לפר ולכבש. ואם י' ראוי לפר ואיל. ואם י"א ראוי לשני אילים וכבש וכן עד מאה כולן ראויין ליחלק: יש קבע לנסכים. כלומר שאם נדר כשיעור שראוי לנסכים קדש ואם נדר יותר לא קדש: אי אין קבע. כלומר יביא כמה שירצה ויקח מהן כמו שראוי לנסכים והמותר יהיה נדבה וכולן קדש. והיינו דכמפרש היכי דמי כגון וכו': ואי אמרת יש קבע עד דממלי להו. כלומר הואיל והביא חמשה עד שיביא עוד לוג ששית לא קרבי דהשתא חזו או לשני כבשים או לפר מאי: ת"ש דתנן בשקלים י"ג שופרות היו במקדש וכתוב עליהן תקלין חדתין וכו' עד ושאה לנדבה ואמר' הני ששה דנדבה כנגד מי כנגד מותר מעות חטאות ומותר אשם נזיר ומותר אשם מצורע ומותר אשם מעילה דלא חזי לכבש אלא לנקט מצורע ואשם מעילה לא נקט משום דלית ליה נסכים והנך אית להו: ליתקון ליה כו': המנחת חוטא אין [אדם] חוטא בכל יום ולא מצי [לאצטרופי] בכל יום והנך מותרות לנדבת צבור לקרץ המובח דלא חזי למידי לא מ"מ מיי' פי"ז מהלכות מעה"ק הלכה יב:

לב ב מיי' שם הלכה יד:

לג ג מיי' פ"ג מהלכות מקלים הלכה ב:

לד ד מיי' פי"ל מהל' מעה"ק הלכה ג:

לה ה מיי' פי"ז מהל' מעה"ק הלכה יג:

מוסף רש"י

ששה דברים מקולי וכו'. לא לאיכא הני ומו לא, דאלמני מוכא איכא אלא בשנכנסו לכרס בינגה המעידו כל אחד ואחד על פומו שבידו בגמ' עדיות העיד ר' יהודה על אלו בית שמאי מטהרין. ולאינו כבשר לעמה בגבלה בסיק ולא תומת משקין לטומאה קלה, לי נראה דהאי דס"ל מטהרין מטומאת נגעים לאחרא קאמר אלא טמא אלא מאם אבל טומאה אחרת אין בו כל שיעור. אסור שיעור נגלה לעמה אלא [והיינו אמרו דבר אחד] שהיה הינם כשמעות הוי רביעית (שבת עז.). ששה לנדבה. י"ג שופרות היו במקדש, שנאה מהן מפורסים מה נותנין בהם תיקלים אחדין ותיקלים עתיקין, קיינים ובחלי עולה ועפים ולבונה וחסב לכפורות הרי שנאה, ושאה מהן לנדבה בהן היו נותנין המותרות הכולות לנדבת לבור לחוא קין המזבח והוי הבשר לנולה ועורות לכהנים (לחלן קז:) ושאה לנדבה לקרץ המזבח לאת לאוקן מעות שלקחין מכל הרוצות של מותר אשמות וחטאת שנינו בהן ויעשה ויתכר ויפלו דמיו לנדבה, ובפרק בתרא דמנחות (דף קז:) ששה שופרות כנגד שנה מני אמות שבכל משכר ומשמר וכל אחד ואחד מכיר את של יומו ואם היה מוצה בטל יומו שאין אים מביא קרבנות לוקחין בני בית אב מעות שופר שלהן ולוקחין מהן עולות וחוטא קין המזבח (יומא נה:).

שיטה מקובצת

ג) תיבות ומותר קיינן ומותר מנחת חוטא נמחק.

חידושי הרגמ"ה

רבי יהודה מוריינא. היה מורה [הוראות] לפני רבי [ופרידה של בית רבי שמתה] ששיעורו חכמים את דמה רבי יהודה הוה וכשמעתא [דדיה הוה] לפני רבי: רבי יהודה בר' רבי יוסי מפרש [מלתא] דאבוהי: יש קבע לנסכים. כלומר שאם נדר [כמו] שראוי לנסכים [יקריב] ואם נדר יותר [לא יקריב]: או אין קבע. כלומר [ויכל לדור] כמו שירצה ויקח כמו שראוי לנסכים [והמותר] יהיה נדבה וכולן [קרבי] והיינו כדמפרש היכי דמי כו': ואי אמרת יש קבע עד דממלי להו לא קרבי. הואיל והביא חמשה עד שיביא עוד אחד שהם שש לא קרבי [דאז] חזו לשני אילים או לפר מאי: ואמרינן. ששה לנדבה כנגד מי כנגד מותר מעות חטאת ומותר אשם נזיר ומותר אשם מצורע ואשם מעילה לא נקט משום דלית ליה נסכים והנך אית להו: ליתקון ליה כו': הנך יש קבע לנסכים. הנך הנך מותרות לנדבת צבור אזלי: מאי שנא שלש. דפשיטא לן דחזו לכבש כו': אלא לאו. מידי דלא חזו יג] ליה אתי לרבויי ולמשמע דמתנדבין יד] ויקריבו ארבעה והחמישי יהא מותר: מה שנים לא חזו כלל. דליכא למימר משיך חדא מייהו ומקריב לה: הא כדאיתא. טו] . שנים אין מתנדבין לגמרי חמשה לכתחילה הוא דלא שאין מפרישין תחילה למותרות אבל דיעבד מקריב ארבע וחמישי יהא מותר לנדבה: הא אין קבע לנסכים. וכמה דבעי משנים ולמעלה מייתי וכי מייתי חמשה מקריב ארבעה מייהו ואידך מותר טז] וכל מה דבעי מייתי ומאי דחזי מקריב ואידך מותר יח) לנדבה והכא ליכא למיבעי ולא מידי: עד עשרה פשיטא לי. דלוג ושנים וה' יט] לגמרי ט)[לא קרבין] עד דממלי להו שלש לכבש חזו וד' לאיל מ' לשני אילים ט' לפר וכבש י' לפר וכבש ואיל: אחד עשר מיבעיא

מינה: אף חמשה דלא חזו כלל אלמא דלא אמרינן אין קבע לנסכים: מיהא לא אייא הא כדאיתא והא כדאיתא. כלומר דשנים ודאי לא חזו כלל אבל חמשה חזו כדאמרן אין קבע לנסכים: אם תמצא לומר יש קבע לנסכים עד עשרה פשיטא לי. דמתנדבין דהא ראוין